

YMPÄRISTÖRAPORTTI 2024

25.2.2025

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Tilapalvelut

Sisällysluettelo

1	Johdanto	2
1.1	Oma Hämeen ympäristötyö.....	2
1.2	Hankintojen hiilijalanjälki	3
2	Toimitilat ja palveluverkko	3
3	Käynnit ja hoitopäivät	5
4	Energian- ja vedenkulutus	5
4.1	Kanta-Hämeen keskussairaala, Riihimäen sairaala ja Forssan sairaala.....	5
5	Jätehuolto	7
6	Lääkkeet	10
7	Ateriat.....	11
8	Hoitotarvikkeet	12
9	Liikenne.....	12
9.1	Autokannan sähköistyminen.....	12

1 Johdanto

Ympäristöraportin avulla kuvaamme Oma Hämeen toimintaan liittyen mm. lämmön, sähkön ja veden kulutusta sekä tuotettujen jätteiden määrää. Keskitymme etupäässä Oma Hämeen omistamiin kiinteistöihin, vaikka pyrimme vähitellen kehittämään ymmärrystä myös koko Oma Hämeen ympäristökuormasta vuokrakiinteistöt mukaan lukien. Vuoden 2024 tilastotietojen lisäksi mukana on vertailutietoa vuodelta 2023, jolloin hyvinvointialue aloitti toimintansa.

Ympäristöraporttiin olisi hienoa saada näkyväksi myös Oma Hämeen valintoja, jotka vähentävät ympäristölle aiheutettua kuormitusta. Haasteena on saada isolla alueella monissa eri toimitiloissa tapahtuvaan toimintaan liittyvät ympäristövalinnat tiedoksi raporttia varten. Toivottavasti tällaista raportoitavaa välittyy tulevaisuudessa enenevässä määrin.

1.1 Oma Hämeen ympäristötyö

Vuoden 2024 aikana aloitettiin ympäristöohjelman laatiminen, jossa asetetaan sekä suuntaviivat että keinot Oma Hämeen ympäristötyölle. Vuoden 2025 raportissa pystymme kertomaan lisää ympäristöohjelmasta, joka tulee olemaan myös osa myöhemmin laadittavaa Oma Hämeen vastuullisuusohjelmaa.

Syksyllä 2024 tehtiin henkilöstölle kysely, jossa kartoitettiin työntekijöiden näkemyksiä ja toiveita Oma Hämeen ympäristötyötä kohtaan. Kyselyssä nousi eniten esille jätelajittelun tehostaminen ja energiansäästö.

Yksi iso hanke vuoden 2024 aikana on ollut yhdyskuntajätteen jätehuollon kilpailuttaminen, jonka valmistelu jatkuu edelleen. Jätelakiin kirjattua kunnallista jätehuoltovastuuta koskevaa siirtymäsäännöstä sovelletaan vuoden 2025 loppuun asti, mutta edelleenkin jätehuollon vastuisiin liittyy joitakin epäselvyyksiä. Jätehuoltoon liittyen on myös useaan otteeseen pohdittu tulevan Assi-sairaalan jätelogistiikkaa ja siihen liittyviä yksityiskohtia, joissa riittää vielä ratkomista.

Ympäristötyön yksikkö on osallistunut aktiivisesti autokannan sähköistämisen edistämiseen ja työskennellyt sähkölatauspaikkojen käyttöön saamiseksi eri toimipisteissä. Toisinaan on sovittu valmiin latauspisteen käyttöoikeudesta ja varaamisesta. Toisinaan latauspisteitä on rakennettu, jotta hankittaville sähköautoille löytyy latauspaikka.

Oma Hämeen ympäristötyön yksikkö on osallistunut aktiivisesti myös valtakunnalliseen kestäväan kehityksen verkostotyöhön mm. hyvinvointialueiden omistaman Maakuntien tilakeskuksen tilaisuuksissa.

1.2 Hankintojen hiilijalanjälki

Tiedot hiilijalanjäljestä on otettu Hansel Oy:n Hankintapulssi-sovelluksesta, jossa hiilijalanjälki lasketaan ostolaskuaineiston perusteella Suomen ympäristökeskuksen kehittämän laskentamalliin (SYKEra 15/2019) mukaisesti. Arviot perustuvat Suomen markkinoilla olevien tuotteiden keskimääräisiin hiilijalanjälkiin, eivätkä välttämättä vastaa yksittäisen hankinnan todellista hiilijalanjälkeä. Hiilijalanjälkilaskenta edistää joka tapauksessa toiminnan ympäristövaikutusten arviointia ja ympäristötietoisuutta.

Vuonna 2024 hyvinvointialue teki hankintoja 579 miljoonalla eurolla, jonka hiilijalanjälki oli 134,36 milj. CO₂-ekv.kg*. Hiilijalanjäljestä noin 11 % muodostuu energiahankinnoista (lämpö ja sähkö). Edellisestä vuodesta hiilijalanjälki oli kasvanut 5,6 %. Kasvua selittää mm. kiinteistökauppojen mukana Oma Hämeen omistukseen siirtyneiden toimitilojen energiasopimukset, jotka eivät aiemmin näkyneet ostolaskudatassa, koska sisältyivät vuokrasopimukseen.

* CO₂-ekv= Hiilidioksidiekvivalentti kuvaa eri kasvihuonekaasupäästöjen yhteenlaskettua ilmastoa lämmittävää vaikutusta.

2 Toimitilat ja palveluverkko

Oma Häme käyttää yli 300 toimitilaa. Mukana on yksittäisiä huoneita, kuten esimerkiksi terveydenhoitajien huone koululla, mutta myös kokonaisia rakennuksia pihapiireineen. Suurimmassa osassa toimitiloista Oma Häme toimii vuokralaisena. Vuoden 2024 aikana Oma Häme on ostanut omaksi kiinteistöjä, joissa on aiemmin ollut vuokralla. Esimerkiksi Forssan sairaala siirtyi hyvinvointialueen omistukseen 1.9.2024. Vanha keskussairaala sen sijaan myytiin Hämeenlinnan kaupungille huolto- ja ylläpitovastuun jäädessä vielä vuokralaiselle eli Oma Hämeelle. Oma Hämeelle kesken vuotta siirtyneet kiinteistöt otetaan mukaan ympäristöraporttiin vasta vuoden päästä.

Hyvinvointialue voi järjestää lakisääteiset tehtävänsä tuottamalla palvelut itse tai ostamalla ne toiselta palveluntuottajalta. Ulkoa ostettu palvelu voi toimia Oma Hämeen omistamassa tai vuokraamassa tilassa, taikka palveluntuottajan itse omistamassa tai vuokraamassa tilassa. Laajasti ajatellen myös ulkoa ostetussa palvelussa syntyvä ympäristökuormitus on Oma Hämeen aiheuttamaa. Tässä vaiheessa ei ulkoa ostettujen palveluiden ympäristökuormaa huomioida muutoin kuin

Hanselin ostolaskudatassa. Välttämättä ympäristökuorma ei siitä lisääny, jos palvelu siirtyy omasta toiminnasta ulkoiselle toimijalle, mutta ostolaskudatan kautta palvelun hiilijalanjälki tulee silloin paremmin mukaan nykyisen muotoiseen raporttiin.

Alla olevat karttapisteet on muodostettu (vuonna 2023) Logistiikkapalveluissa Oma Hämeen toimitiloista tehtyjen kuljetustilausten perusteella. Tästä saa suuntaa antavaa kuvaa toimipaikkojen sijoittumisesta Kanta-Hämeen alueella, vaikkakin palveluverkko muuttuu ajan myötä.

3 Käynnit ja hoitopäivät

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella oli vuonna 2024 kirjattuja käyntejä 503 847 kpl. Etäkontakteja oli 71 761 kpl. Etäkontakteihin lasketaan puhelut, sähköpostit ja kontakti sähköisen palvelukanavan kautta. Digiklinikalla kontakteja vuoden 2024 aikana oli 9 260 kpl.

Toteutuneita hoitopäiviä vuonna 2024 oli 674 992, joista erikoissairaanhoidon hoitopäiviä 84 443. Nämä toteutuvat käytännössä Kanta-Hämeen keskussairaalassa. Vuonna 2023 erikoissairaanhoidon toteutuneet hoitopäivät olivat 83 713.

4 Energian- ja vedenkulutus

Energian ja vedenkulutuksen kustannukset ja hiilijalanjälki koskee niitä toimitiloja, joiden energia ja vesi laskutetaan suoraan Oma Hämeeltä. Toisin sanoen kaikkia omistuskohteita ja joitakin vuokraohjeita. Osassa kohteista energia ja vesi sisältyy vuokrasopimukseen. Alla koko Oma Hämeen energiahankinnan kulut ja hiilijalanjäljet laskutettujen toimitilojen osalta.

- Lämmityskulut olivat 3,66 milj. €. Hiilijalanjälki lämmityksestä oli 12,53 milj. CO₂-ekv.kg.
- Sähkökulut olivat 2,44 miljoonaa euroa ja hiilijalanjälki 2,53 milj. CO₂-ekv.kg.
- Veden hankinnasta maksettiin yhteensä 0,23 miljoonaa euroa ja sen hiilijalanjälki 0,04 milj. CO₂-ekv.kg.

Edellä mainitut luvut on saatu Hanselin Hankintapulssi -portaalista ja luvut poikkeavat jonkin verran Power BI:n talousraportointijärjestelmästä saamistamme luvuista.

4.1 Kanta-Hämeen keskussairaala, Riihimäen sairaala ja Forssan sairaala

Seuraavalla sivulla olevissa taulukoissa on kuvattu Kanta-Hämeen keskussairaalan, Riihimäen sairaalan ja Forssan sairaalan energian ja veden kulutusta sekä niistä syntyviä kustannuksia vuosina 2023 ja 2024. Veden arvoon laskettu mukaan jäteveden kulut.

Kanta-Hämeen keskussairaala (noin 293 000 m ³)	2023	2024
Sähkö (MWh)	11 949	12 059
Sähkö €	1 301 147	1 283 475
Höyryn tuotanto/maakaasu (MWh)	3802	3814
Höyryn tuotanto/maakaasu €	524 289	519 727
Höyryn tuotanto/öljy (MWh)*	453	-
Höyryn tuotanto/öljy €	108 167	-
Kaukolämpö (MWh)	24 274	23 119
Kaukolämpö €	2 019 896	1 987 206
Vesi (m ³)	64108	68 580
Vesi €	236 726	279 234

*Alkuvuodesta 2023 höyryn tuotannossa käytettiin öljyä maakaasun tilalta.

Riihimäen sairaala (n. 65 000 m ³)	2023	2024
Sähkö (MWh)	1 973	1 964
Sähkö €	215 676	222 713
Kaukolämpö (MWh)	5 150	4 978
Kaukolämpö €	413 467	384 555
Vesi (m ³)	7 175	7 325*
Vesi €	28 205	31 274

*Veden kulutus on ajalta 7.2.2024–16.1.2025.

Forssan sairaala (noin 50 000 m ³)	2023	2024
Sähkö (MWh)	2 060	2 325
Sähkö €	260 582	261 000
Kaukolämpö (MWh)	4 288	3 953
Kaukolämpö €	351 311	364 194
Vesi (m ³)	10 231	7 614
Vesi €	42 794	32 501

5 Jätehuolto

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu eri jätejakeiden määriä ja käsittelykustannuksia Oma Hämeen sairaalakiinteistöissä. Taulukoista puuttuu biojäte, koska kerättävää biojätettä syntyy ravitsemuspalvelun tuottajan toimesta, eikä Oma Häme vastaa sen kustannuksista.

Kustannuksissa ei ole Hämeenlinnan keskussairaalan kiinteistöjen sisällä tapahtuvan jätteiden kuljetuksen kustannuksia. Näissäkin taulukoissa on keskitytty sairaalakiinteistöihin, koska niistä on parhaiten tietoa saatavilla.

Suurimpien jätehuoltoyritysten jätemäärät Kanta-Hämeen keskussairaalassa

Laskuttaja	Jättemäärä 2023	Kustannus 2023	Jättemäärä 2024	Kustannus 2024
Lassila & Tikanoja	162 626 kg	42 129 €	173 098 kg	53 014 €
Fortum	46 641 kg	85 524 €	49 712 kg	95 396 €
Kiertokapula	320 190 kg	57 015 €	324 400 kg	62 428 €
Yhteensä	529 457 kg	184 668 €	547 210 kg	210 838 €

Eri jätejakeiden määrät ja kustannukset vuosina 2023–2024 Kanta-Hämeen keskussairaalassa.

Kanta-Hämeen keskussairaala	2023		2024	
	1000 kg	€	1000 kg	€
Sekajäte	329,0	60 461	331,0	64 755
Pahvi	42,8	4927	49,3	7 284
Kartonki	0,04	21	0	25
Keräyspaperi	39,4	0	39,1	1 540
Sairaalalasi	8,7	2426	10,0	3 938
Pakkausmetalli	0,03	5	4,9	683
Sähkö- ja elektroniikkajäte	0,7	505	0,4	0
Puhdas puu	3,8	425	6,7	903

Kanta-Hämeen keskussairaala	2023		2024	
	Erityisjäte	46,6	85 525	49,7
Vaarallinen jäte	0,4	515	0,9	1 139
Tietosuojamateriaali	13,2	23 901	15,3	25 374
Teräsromu	7,5	-350	8,4	-236
Muovi	0,3	183	0,4	254
Liete	32,2	3 103	29,6	3 789

Jättemäärät kokonaisuutena Riihimäen sairaalassa

Laskuttaja	Jättemäärä 2023	Kustannus 2023	Jättemäärä 2024	Kustannus 2024
Lassila& Tikanoja	29 005 kg	6 817 €	36 441 kg	11 980 €
Fortum	7 465 kg	13 561 €	3908 kg	14 861 €
Kiertokapula	57 884 kg	11 174 €	69 080 kg	13 654 €
Yhteensä	94 354 kg	31 552 €	109 400 kg	40 495 €

Eri jätelajien määrät ja kustannukset vuosina 2023–2024 Riihimäen sairaalassa

Riihimäen sairaala	2023		2024	
	1000 kg	€	1000 kg	€
Sekajäte	59,0	11 212	68,3	13 139
Pahvi	7,6	556	10,2	688
Keräyspaperi	0,8	0	0,9	40
Sairaalalasi	1,4	198	1,6	214
Erityisjäte	2,4	10 978	2,8	9 351
Tietosuojajäte	1,5	3 715	1,7	4 205
Rakennusjäte	10,0	3 527	10,5	3 839

Riihimäen sairaala	2023		2024	
	Muovi	0,7	473	0,8
Pakkausmetalli	0,0	35	0,2	52
Tiili- ja betonijäte	6,7	565	0	0
SER	0,0	205	1,1	1 303
Vaarallinen jäte			0,7	979
Muut romumetallit			0,1	0
Liete			10,7	2 382
Kyllästetty puu			0,004	1

Jättemäärät kokonaisuutena Forssan sairaalassa 2023–2024

Laskuttaja	Jättemäärä 2023	Kustannus 2023	Jättemäärä 2024	Kustannus 2024
Lassila & Tikanoja	7 631 kg	15 350 €	8 523 kg	19 643 €
Loimi-Hämeen jätehuolto (Suomen Tietoturva)	2 138 kg	1 258 €	2 085 kg	1 484 €
Envor Group	86 600 kg	15 117 €	94 820 kg	17 133 €
Loimi-Hämeen jätehuolto	19 000 kg	245 €	606 000 kg	1 929 €

Eri jättejakeiden määrät ja kustannukset vuonna 2024 Forssan sairaalassa

Forssan sairaala	2024	
	1000 kg	€
Sekajäte	57,2	11 832
Energiajäte	12,3	1 844
Pahvi	6,9	502
Keräyspaperi	2,0	0
Sekalainen lasi	2,4	171
Vaarallinen jäte	4,6	14 262
Tietosuojajäte	2,0	1 484

Forssan sairaala	2024	
Hiekkaliete	13,2	714
Sekaromu	0,9	-112
Metalli	0	84
Puulavat- ja pakkaukset	3,3	-82
SER	0,3	0
Kirkas kalvomuovi	0,4	0

6 Lääkkeet

Keskussairaalan sairaala-apteekin ja lääkekeskuksen hävikin määrään vaikuttavat oleellisesti se, minkälaisella kestolla tukkuliikkeistä saa lakisääteisiä velvoitevarastoinnin piiriin kuuluvia valmisteita ja seurantavuodelle osuvien myrkytystai päivystysluonteisten lääkkeiden vanheneminen. Lääkkeiden ja lääkevalmisteiden hiilijalanjälki vuonna 2024 oli 6,57 milj. CO₂-ekv. kg. Keskussairaala palvelee myös muita Oma Hämeen terveydenhuollon yksiköitä Hämeenlinnan ja Riihimäen seudulla. Forssan sairaala palvelee Forssan seudun terveydenhuollon yksiköitä.

Lääkkeiden hankinta ja lääkehävikki Kanta-Hämeen hyvinvointialueella 2024

Lääkkeet	milj. €
Hämeenlinnan ja Riihimäen seutu	14,7
Forssan seutu	1,3
Yhteensä	16,0
Lääkehävikki	€
Hämeenlinnan ja Riihimäen seutu	422 199
Forssan seutu	55 481
Yhteensä	477 680

7 Ateriat

Potilasateriat (kpl) sisältävät kaikki päivän ateriat (aamiainen, lounas, päivällinen, iltapala) erikseen. Riihimäen ja Vanajaveden sairaaloissa luvuissa ovat mukana tk-osastot sekä Vanajaveden sairaalassa katkaisu- ja vieroitushoitoyksikkö ja Riihimäen sairaalassa Laku. Ravitsemuspalveluiden ostolaskujen määrä oli 11,66 milj. € ja näihin perustuva hiilijalanjälki oli 3,19 milj. CO₂-ekv. kg.

Hämeenlinnan keskussairaalassa biojätettä kerää palveluntuottaja.

Kanta-Hämeen keskussairaala	2023	2024
Elintarvikkeet = tuotetut potilasateriat, kg	144 236	140 648
Potilasaterioiden määrä (kpl)	290 976	268 003
Henkilöstöaterioiden määrä (kpl)	72 604	83 588

Riihimäen sairaala	2023	2024
Elintarvikkeet = tuotetut potilasateriat, kg	35 718	42 800
Potilasaterioiden määrä (kpl)	Ei tietoa	110 251
Henkilöstöaterioiden määrä (kpl)	Ei tietoa	15 962

Forssan sairaala	2024
Elintarvikkeet = tuotetut potilasateriat, kg	Ei tietoa
Potilasaterioiden määrä (kpl)	23 024
Henkilöstöaterioiden määrä (kpl)	10 838

Vanajaveden sairaala	2024
Elintarvikkeet = tuotetut potilasateriat, kg	56 253
Potilasaterioiden määrä (kpl)	149 747
Henkilöstöaterioiden määrä (kpl)	Ei tietoa

8 Hoitotarvikkeet

Hoitotarvikkeiden kustannus Oma Hämeellä vuonna 2024 Hansel Oy:n Hankintapulssin mukaan oli 21,2 milj. €. ja niiden hiilijalanjälki oli 9,52 milj. CO₂-ekv. kg. Hiilijalanjälki nousi edellisvuodesta 1,4 %. Alla olevassa taulukossa Sarastian Power Bi-järjestelmän mukaan eniten hoitotarvikkeita hankkineet toimialat ja niiden kustannukset.

Toimiala	2023	2024
Terveystenhoito	17,94 milj.	18,2 milj.
Ikäihmiset	0,51 milj.	0,46 milj.

9 Liikenne

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella oli vuoden 2024 lopussa sote-puolella 191 ajoneuvoa, joista oli 7 perävaunua ja 1 ruohonleikkuri. Kotihoidon käytössä näistä oli 93 autoa. Pelastustoimen (eli Pelastuslaitos + Ensihoito) pelastusajoneuvot mukaan lukien ajoneuvoja on noin 400 kpl. Pelastustoimen kalustoon kuuluu autojen lisäksi muun muassa peräkärryjä, mönkijöitä ja trukkeja.

Hanselin Hankintapulssin mukaan polttoaineita on hankittu 0,75 miljoonalla eurolla. Hiilijalanjälki polttoainehankinnalla oli 2,11 milj. CO₂-ekv.kg. Hiilijalanjälki on noussut 3,4 % edellisvuoteen verrattuna. Myös ajoneuvoja on hankittu lisää yli 40 kpl. Osa työntekijöiden omalla autolla tekemistä työajoista on korvautunut Oma Hämeen työautoilla. Ajoneuvoja on käytössä suurella osalla toimialoista, joista noin puolet kotihoidossa ikäihmisten palveluissa.

Oma Häme on kannustanut henkilöstöä julkisten kulkuneuvojen käyttöön työsuhde-edulla (ePassi), jossa työnantaja osallistuu 50 % matkakustannusten osalta edellyttäen, että liikennepalveluntuottaja ottanut ePassin käyttöön.

9.1 Autokannan sähköistyminen

Vuonna 2024 hyvinvointialue hankki 54 kpl ajoneuvoja työkäyttöön, joista sähköautoja oli 32 kpl ja yksi plug-In hybridi. Oma Hämeen autokannasta sähköautoja oli vuoden 2024 lopussa 37 kpl, mikä oli 20,2 % autokannasta pelastusajoneuvot pois lukien. Oma Hämeen itse asettama tavoite 15 % ylittyi siis mukavasti.

Puhtaiden ajoneuvojen laki määrittelee hyvinvointialueen autohankintoja. Ns. ensimmäisellä hankintajaksolla, joka päättyy vuoden 2025 lopussa, puhtaaksi ajoneuvoksi lasketaan ajoneuvo, jonka käyttövoima on sähkö, vety tai vähäpäästöinen polttomoottori eli päästörajan alittava lataushybridi. Toisella hankintajaksolla (1.1.2026-31.12.2030) puhtaaksi ajoneuvoksi lasketaan vain täyssähkö- tai vetyauto.

Molemmilla hankintajaksoilla Kanta-Hämeen hyvinvointialuetta koskien 45 % hankituista ajoneuvoista on oltavat ns. puhtaita ajoneuvoja kyseisen hankintajakson vaatimusten mukaisesti. Tähän mennessä Oma Hämeelle hankituista autoista noin 60 % on ollut sähköautoja.